

یک هفته با خبرهای گردشگری

تبدیل خانه تاریخی «بی‌نام» به موزه

شهرداری تهران در صدد است تا یک خانه تاریخی ارزشمند در خیابان هدایت را به موزه تبدیل کند. در همین باره، معاون خدمات شهری شهرداری تهران از مرمت و بازسازی این خانه خبر داد و گفت که این اثر نیمه ویران به موزه هنری تبدیل می‌شود. از آنجا که مالکیت این خانه در اختیار سازمان تأمین اجتماعی است، مجتبی عبداللهی اعلام کرد که با انعقاد یک تفاهمنامه میان شهرداری تهران و وزارت کار، رفاه و تأمین اجتماعی، خانه مزبور با همکاری شهرداری منطقه ۱۲ مرمت خواهد شد. او افزود: کاربری این خانه به صورت مشترک تعیین شده است؛ چراکه در حال حاضر در تملک وزارت کار، رفاه و تأمین اجتماعی قرار دارد و شهرداری تهران در مرمت آن مشارکت خواهد کرد، همانند کاری که برای موزه علی اکبر خان صنعتی انجام گرفت. این مقام شهرداری تهران تأکید کرد که خانه واقع شده در خیابان هدایت یک مکان تاریخی است و ممکن است به نگارخانه، موزه هنر یا خانه موزه تبدیل شود که این موارد به عنوان پیشنهاد در شورای مشترک مطرح خواهد شد.

دوره قاجار ساخته شده اما تا کنون هیچ پژوهشی در خصوص پیشینه آن صورت نگرفته است و هویت سازنده و مالک اولیه آن معلوم نیست. با وجود این، گروهی از خبرنگاران و مدیران شهرداری بدون ارائه کوچکترین سندی این خانه را به اشتباه خانه ظهیرالاسلام لقب داده‌اند و با وجود رد این نظر از سوی تهران شناسان برجسته‌ای چون استاد سید عبدالله انوار، همچنان بر تکرار این اشتباه مصر هستند؛ چندان که معاون خدمات شهری شهرداری تهران نیز در اظهارات اخیر خود از خانه خیابان هدایت با نام خانه ظهیرالدوله یاد کرده است. به نظر می‌رسد مدیران شهری تهران با وجود توجه گاه و بی‌گاه به ضرورت حفظ آثار تاریخی، از کاستی‌های پژوهشی و دسترسی نداشتن به منابع و مراجع تخصصی رنج می‌برند و مکرراً در شناسایی آثار تاریخی پایتخت دچار مشکل می‌شوند. چند سال پیش نیز شهرداری خانه تاریخی منشورالملک در خیابان فخرآباد (شهید مشکي) را مرمت کرد اما بدون رجوع به منابع تاریخی و تحقیقات تهران پژوهان، آن را با نام خانه بانو فخرالدوله مورد بهره برداری قرار داد.

به هر روی، جدا از لغزشی که در تعیین هویت خانه تاریخی خیابان هدایت صورت گرفته، مرمت و تبدیل این خانه به یک مرکز فرهنگی و گردشگری، خواستاری است که از حدود ۱۰ سال پیش توسط اهالی محل و رسانه‌ها پیگیری شده بود.

هتل‌ها خواستار سود بیشتر و مالیات کمتر هستند!

هفته پیش رئیس جامعه هتلداران کشور در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر تقاضایی را از دولت و مجلس مطرح کرد که در جای خود شایسته تأمل است. جمشید حمزه‌زاده گفت: این نهاد در دوره بعدی مجلس شورای اسلامی در خواست طرح حذف مالیات بر ارزش افزوده اتاق‌ها و دائمی شدن معافیت مالیاتی هتلداران را دنبال می‌کند. او افزود: اکنون روی نرخ اتاق‌ها ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد که همین موضوع موجب افزایش نرخ اتاق و در نهایت افزایش نرخ سفر شده و توان اقتصادی مردم را برای استفاده از هتل پایین آورده است. به همین دلیل ضرب اشغال هتل‌ها نیز کاهش پیدا کرده است. بنابراین می‌خواهیم که در مجلس بعدی این موضوع پیگیری شده و مالیات بر ارزش افزوده حذف شود. او یادآور شد که هتلداران اکنون از ۵۰ درصد معافیت مالیات بر درآمد برخوردار هستند اما با پیگیری‌های انجام شده این معافیت را به حد دو صد آن هم به مدت ۶ سال رساندیم.

اما اکنون می‌خواهیم این معافیت صد درصدی دائمی شود. رئیس جامعه هتلداران کشور در عین حال و به رغم اصرار بر معافیت هتل‌ها از پرداخت هرگونه مالیات، به انتقاد از سازمان میراث فرهنگی درباره دخالت دولت در تعیین نرخ هتل‌ها پرداخت و گفت: هتل کالای اساسی نیست بلکه یک کالای لوکس است و اگر آزادسازی نرخ انجام شود، براساس عرضه و تقاضا نرخ‌ها نیز تعیین می‌شود. او البته توضیح نداد که اگر هتل صرفاً یک کالای لوکس است، چرا باید برخلاف سایر کالاهای لوکس و در سطح بنیادهای خیره از مالیات و اعمال کنترل دولت معاف باشد؟ حمزه‌زاده در ادامه سخنان خود از نرخ ۵ میلیونی اقامت در سوئیت یک هتل ۵ ستاره در تهران دفاع کرد و ساخت چنین سوئیت‌هایی با چنین قیمت‌هایی را کاری دانست که دولتی‌ها از عهده آن برنمی‌آیند. اصرار هتلداران ایرانی به معافیت از پرداخت عوارض و مالیات و در عین حال، آزادسازی نرخ‌ها در شرایطی صورت می‌گیرد که قیمت اقامت در هتل‌های کشور در مقایسه با همسایگانی مانند ترکیه و امارات به مراتب بیشتر و کیفیت عرضه خدمات در آنها به مراتب کمتر است.

تلاطم در ۱۶۰ فرصت شغلی در گردشگری آران و بیدگل

در حوزه گردشگری این شهرستان از میان رفته است. مقامات صادرکننده این دستور معتقد بودند که مختلط بودن تورها باعث هتجارشکنی ارزش‌های دینی و انقلابی می‌شود و حتی برخی بانوان اقدام به کشف حجاب در منطقه مرنجاب کرده‌اند. البته پس از مدتی با رایزنی‌های انجام شده توسط مسئولان و فعالان گردشگری اصفهان، این دستور لغو و تورهای مرنجاب از سر گرفته و مقرر شد که اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری اصفهان در مدت یک ماه به ساماندهی تورهای گردشگری این منطقه اقدام کند. در همین باره محسن بار محمدیان معاون گردشگری اصفهان گفته است: با وجود آنکه ۲۰ روز از حکم دادستان می‌گذرد و تورها برگزار می‌شود اما با ممنوعیت ورود تور به مرنجاب ۱۶۰ فرصت شغلی از بین رفت. این درحالی است که می‌توانستیم در عین توسعه گردشگری و اشتغال‌زایی، شرایط را کنترل کنیم. چنانکه درحال اقدام با کاهش تعداد گردشگران روبه‌رو هستیم و این مهم به گردشگری منطقه آسیب می‌زند.

او با تأکید بر آنکه اگر ارگان‌ها و نهادهای دخیل در گردشگری، امور و کارهای مربوط به خود را درست انجام دهند شاهد مشکلات اینچنینی در حوزه گردشگری نخواهیم بود، ادامه داد: چرا زمانی که به دلیل بد بودن زیرساخت‌های منطقه شاهد تصادف و کشته شدن چند گردشگر بودیم کسی وارد عمل نند و امور را پیگیری نکرد؟ چرا ارگان‌هایی که در منطقه مسئولیت ورود تورها و بررسی آن را از مجاز و غیر مجاز بر عهده گرفته‌اند، کار خود را درست انجام نمی‌دهند و سپس تقصیر را به گردن اداره میراث فرهنگی و گردشگری می‌اندازند؟ چرا در منطقه‌ای که ما اجازه کنترل نداریم از ما انتظار دارند؟

سال بیست‌ویکم ■ شماره ۶۱۲۱

یکشنبه ■ ۲۰ دی ۱۳۹۴

استان کرمان اگرچه از نظر دارا بودن جاذبه‌ها و مزیت‌های گردشگری در سطح بالایی قرار دارد اما در این رقابت فشرده از سرعت لازم برای معرفی جاذبه‌ها و توسعه زیرساخت‌ها برخوردار نیست. شاید همچون خوزستان که مزیت‌های گردشگری آن زیر سایه نفت و انرژی مغفول مانده، گردشگری کرمان نیز قربانی توجه صرف به بخش معدن شده است

یک مرکز استان عمل نمی‌کند و این شهر از شهرهای هم‌تراز خود به شکل محسوسی عقب‌تر است. ۳- سامانه حمل و نقل عمومی کرمان بویژه تاکسیرانی این شهر دچار فرسودگی شدید است. در کرمان سوار شدن در تاکسی‌های دودزا و دارای نشانه‌های متعدد از آثار تصادف، امری عادی تلقی می‌شود و متأسفانه در نبود نظارت مؤثر، داخل بسیاری از تاکسی‌ها کثیف و نامرتب است. (اگرچه برخورد رانندگان در اغلب مواقع مهربانانه است). ۴- در محدوده‌های مرکزی و تاریخی شهر کرمان که مسیر تردد گردشگران خارجی است، حضور دستفروشان و متکدیان چشمگیر است. بویژه در بازار قدیمی و سروپشیده شهر، حضور کودکان متکدی یا فال فروش تصویر نازیبایی از کشورمان را ترسیم می‌کند.

انتظار طولانی برای بازسازی ارگ بم ارگ بم که در زلزله ویرانگر سال ۱۳۸۲ تا حد زیادی تخریب شد، در کنار تخت جمشید و میدان نقش جهان، یکی از سه نماد بصری و تاریخ و تمدن ایران نزد خارجی‌هاست. تا پیش از زلزله، هدف اصلی خارجیانی که به استان کرمان سفر می‌کردند، تماشای ارگ بم بود و بازدید از سایر آثار تاریخی-فرهنگی این استان در مرتبه بعد قرار داشت. با اینکه چند سال است بازسازی شهر بم به پایان رسیده و این شهر دست کم از نظر سیمای شهری وضع به مراتب بهتری نسبت به پیش از زلزله دارد اما چنان که اخیراً علیرضا رزم حسینی، استاندار این شهر تصریح کرد، مرمت ارگ بم به کندی پیش می‌رود و هنوز به پایه‌ای نرسیده که بتواند دوباره به گردشگری بم، رونق ببخشد. غیر از این، به نظر می‌رسد استراتژی اتخاذ شده برای بازسازی ارگ

توجه چندانی به ابعاد گردشگری این اثر جهانی ندارد و حتی در صورت بازسازی کامل، نمی‌تواند خاطره بصری بازمانده از دوران پیش از زلزله را بازسازی کند. ■ این لاک پشت کی به مقصد می‌رسد؟ تهران، اصفهان و فارس سه استانی هستند که از قدیم موقعیتی تثبیت شده در جذب گردشگران خارجی داشته‌اند. یزد نیز توانسته در سالیان اخیر با همگرایی و کوشش بخش خصوصی و دولتی، به این سه استان پیوندد و انرژی خود را در بازار گردشگری خارجی تثبیت کند. اکنون از گردشگران خارجی مانند خوزستان، همدان و آذربایجان شرقی در تالانش تا سهم بیشتری از گردشگران خارجی را به خود اختصاص دهند و هرکدام نیز از مزیت خاصی بهره می‌برند. استان کرمان اگرچه از نظر دارا بودن جاذبه‌ها و مزیت‌های گردشگری در سطح بالایی قرار دارد اما در این رقابت فشرده از سرعت لازم برای معرفی جاذبه‌ها و توسعه زیرساخت‌ها برخوردار نیست. شاید همچون خوزستان که مزیت‌های گردشگری آن زیر سایه نفت و انرژی مغفول مانده، گردشگری کرمان نیز قربانی توجه صرف به بخش معدن شده است. از این رواست که به گفته مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان «فعالیت در صنعت گردشگری استان کرمان تاکنون توجیه اقتصادی نداشته است. زیرساخت‌های این صنعت هنوز با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو است که باید مورد توجه قرار گیرد».

سرویس بهداشتی ساخته شود اما متأسفانه حتی یک سرویس هم ساخته نشد و با این حرکت لاک‌پشتی امکان جذب توریست در حد مطلوب وجود ندارد.

از خیابان‌های پر مشکل تا کاسی‌های تصادفی

اگرچه هیچ یک از شهرهای کرمان خالی از آثار طبیعی و تاریخی-فرهنگی نیستند اما تقریباً همه آنها از نظر مدیریت شهری وضع مناسبی ندارند و آشفتگی‌های زیادی را پیش چشم گردشگران خارجی ترسیم می‌کنند. شهر کرمان به عنوان مرکز استان نمونه بارزی از این آشفتگی‌ها و نابسامانی‌ها و گویایی کم توجهی مدیریت شهری به موضوع گردشگری است. این شهر از دید گردشگرانی که به آن سفر می‌کنند، دست کم دارای چهار کاستی بزرگ است:

۱- تابلوهای راهنما به زبان انگلیسی در سطح شهر به‌اندازه کافی و به شکل گویا وجود ندارد.

۲- آسفالت معابر، جدول کشی خیابان‌ها، کفسازی پیاده‌روها، کیفیت فضای سبز و زیباسازی بولوارها و میادین به شکلی است که نه تنها کرمان را از شمول یک شهر گردشگر پذیر خارج می‌سازد بلکه اسباب ناراحتی عموم شهروندان کرمانی را فراهم آورده است. به جرأت می‌توان گفت که مدیریت شهری کرمان در قواره

رنگین کمان

سهم کرمان از بازار گردشگری خارجی کشور چقدر خواهد بود؟

خرگوش یزدی و لاک‌پشت کرمانی

رضا ستوده

بسیاری از کارشناسان، رسانه‌ها و نهادهای معتبر در حوزه گردشگری، سال ۲۰۱۶ میلادی را سال سفر به ایران خوانده‌اند. پیش‌بینی می‌شود ورود گردشگران خارجی به کشور که از سال ۲۰۱۴ سیر صعودی پیدا کرده، در سال جاری میلادی به نحو چشمگیر تری افزایش پیدا کند. به موازات این تحول، رقابتی پنهان میان استان‌های مختلف در گرفته است تا بتوانند شمار بیشتری از گردشگران خارجی را به سوی خود جذب کنند. به طور سنتی، استان‌های تهران، اصفهان، فارس و یزد شاهد حضور بیشترین گردشگران خارجی – خصوصاً اروپایی‌ها – هستند. یزد از جمله استان‌هایی است که طی ۱۰ سال گذشته شاهد پیشرفت درخور توجهی در معرفی جاذبه‌ها و توسعه زیرساخت‌های گردشگری بوده و می‌توان گفت که از یک مقصد درجه دوم به یک مقصد درجه اول تبدیل شده است. در حالی که کرمان نیز از نظر جاذبه‌های گردشگری، وضعیت مشابهی دارد اما هرگز نتوانسته است خود را به جایگاه یزد برساند و در شرایط موجود نیز چشم‌اندازی برای کسب سهم بیشتر از بازار گردشگری خارجی ندارد. به بیان دیگر، مقایسه دو استان یزد و کرمان با جاذبه‌های گردشگری نسبتاً مشابه و به رغم پاره‌ای برتری‌های کرمان از نظر سیاسی و اقتصادی، نشان می‌دهد که کرمان برای دریافت سهم بیشتر از کیک گردشگری خارجی ناگزیر است تکاپوی بیشتری از خود به خرج دهد. با وجود این، باید گفت که استاندار کرمان در دولت جدید، آشکارا توجه بیشتری به مسائل و مشکلات بخش گردشگری داشته است.

۵ مزیت گردشگری کرمان

استان کرمان از چند نظر دارای مزیت‌های گردشگری قابل اعتناست که سرمایه و نقطه عزیمت این استان برای توسعه گردشگری داخلی و خارجی محسوب می‌شوند:

۱-کرمان دارای آثار تاریخی – فرهنگی بی‌شمار و بسیار جذاب است که سه تایی آنها (ارگ بم، باغ شاهزاده و روستای میمند) در فهرست میراث فرهنگی جهان به ثبت رسیده‌اند. افزون بر این، از نظر طبیعی نیز جذابیت و تنوع قابل توجهی را به نمایش می‌گذارد؛ برای نمونه در شرق شهر کرمان کویر شهداد و شهر افسانه‌ای کَلوت‌ها قرار دارد و در فاصله کمی از جنوب کرمان نیز دو باغ-شهر جویار و ماهان، اقلیم و مناظری کاملاً متفاوت را هویدا می‌سازند. بنابراین، کرمان هم در حوزه گردشگری فرهنگی و هم در حوزه اکوتوریسم یک مقصد ایده‌آل به شمار می‌رود.

۲-جاذبه‌های گردشگری کرمان به شکلی در استان پراکنده شده‌اند که طراحی مسیرهای گردشگری را آسان می‌کنند. در خود شهر کرمان، عمده آثار تاریخی – فرهنگی فاصله نزدیکی به هم دارند و در سطح استان، در صورتی که گردشگران از کرمان به مقصد جیرفت حرکت کنند، در طول راه مقاصد مهم و پرجاذبه‌ای مانند ماهان (باغ شاهزاده و آستانه شاه نعمت‌الله ولی)، جویار (آستانه شاهزاده حسین)، راین (ارگ راین) و بم (ارگ بم) در انتظارشان است.

۳- از نظر سوغات نیز کرمان وضعیت مطلوبی دارد. علاوه بر بسته و خرمای این استان که شهرت جهانی دارند، صنایع دستی، ادویه، گیاهان دارویی و انواع شیرینی‌های کرمان، بازارهای جذابی برای گردشگران داخلی و خارجی پدید آورده‌اند.

۴-جاده‌های کرمان در مسیر اصلی گردشگری استان، یعنی مسیر کرمان- بم- جیرفت، به صورت آزادراه بوده و کیفیت کمابیش مناسبی دارند و از نظر امنیتی در شرایط مطلوبی به سرمی‌برند. همچنین، پروازهای منظمی بین کرمان و شهرهای تهران، مشهد، اصفهان، شیراز، زاهدان، تبریز، ساری، دوبی و نجف به صورت روزانه و هفتگی انجام می‌شود. هرچند کرمان به راه آهن سراسری متصل است اما این ظرفیت هنوز در بخش گردشگری به کار گرفته نشده و بیشتر در خدمت صنعت و معدن استان است.

۵- اگرچه میهمان نوازی صفتی است که به همه ایرانیان اطلاق می‌شود اما صبوری و فروتنی مردمان استان کرمان، دیدار از این استان را به یک خاطره فراموش نشدنی برای گردشگران خارجی تبدیل می‌کند.

بهشت گردشگری، لنگ نقشه و بروشور

با وجود مزیت‌های قابل توجهی که برشمرده شد، کاستی‌ها و موانع مهمی وجود دارد که استان کرمان را در بهره‌گیری از این مزیت‌ها ناکام می‌گذارد. در نگاه نخست، ضعف تبلیغات و اطلاع‌رسانی در حوزه گردشگری کاملاً مشهود است. نه فقط در خارج از کشور یا حتی خارج از استان، تبلیغی برای سفر به کرمان و معرفی جاذبه‌های آن صورت نمی‌گیرد، بلکه در خود استان و در اماکن تاریخی-فرهنگی آن نیز از راهنمایان خبره یا نقشه‌ها و بروشورهای چند زبانه خبری نیست. این وضعیت خصوصاً درباره سایت‌های جهانی مانند باغ شاهزاده و ارگ بم کاملاً مشهود است و با تعهدات ایران در قبال کنوانسیون ثبت میراث فرهنگی و طبیعی جهانی (مصوب ۱۹۷۲ یونسکو) مغایرت دارد. البته به عللی که در ادامه گفته خواهد شد، در شرایط فعلی هرگونه تشویق برای سفر به کرمان ممکن است نتایج عکس به همراه داشته باشد و گردشگران خارجی را دلزده کند.

ضعف تبلیغات گردشگری، مشکلی است که مسئولان استان بدان معترف هستند؛ چندان که محمود وفاقی، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان در این باره گفته است: «استان کرمان تنها بهشت معادن نیست بلکه بجز پتانسیل‌های فراوان اقتصادی، بهشت گردشگری و بهشت باستان شناسی نیز هست و صنایع دستی ما حرف زیادی برای گفتن دارد.» همچنین، مهدی سیاوشی، رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی استان کرمان در

گفت‌وگو با خبرگزاری ایسنا، ضمن اشاره به ضعف اطلاع‌رسانی در حوزه گردشگری اظهار داشته است: «امروز اغلب گردشگران انتخاب محل، هتل، شهر و.. را از طریق اینترنت، سایت‌ها و شبکه‌های مجازی انجام می‌دهند و با وجود اینکه در استان کرمان سایت‌های متعددی در این زمینه وجود دارد اما هیچ کدام کامل و جامع نیست و همه اطلاعات استان را که بتواند پاسخگوی جای نداده‌اند.»

یک هتل ۵ ستاره برای بزرگترین استان کشور

استان کرمان بشدت از کمبود اماکن اقامتی و پذیرایی رنج می‌برد. طبق فهرست مندرج در سایت رسمی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان، این استان پهناور دارای ۲۵ هتل، شامل یک هتل ۵ ستاره، یک هتل ۴ ستاره، ۴ هتل ۳ ستاره، ۱۵ هتل ۲ ستاره و ۴ هتل یک ستاره است. بدین ترتیب روشن می‌شود که نه تنها شمار هتل‌های کرمان پاسخگوی گردشگران نیست بلکه کیفیت اغلب آنها نیز گردشگران خارجی را راضی نمی‌کند. برخلاف یزد و اصفهان که در سالیان اخیر شاهد پروژه‌های پرشمار تبدیل خانه‌ها و اماکن تاریخی به مهمانسراهای سنتی بوده‌اند و از این طریق زیرساخت‌های

از این گذشته، در حالی که راه‌های

استان کرمان در مسیرهای گردشگری کیفیت کمابیش مناسبی دارند اما خبری از مجتمع‌های بین راهی نیست و کمبود یا نبود سرویس‌های بهداشتی که یک مشکل فراگیر در سراسر کشور است، در این استان نمود بیشتری دارد. چندان که مسعود دهقانی می‌گوید: «سال‌ها پیش مسئولان وقت اعلام کردند در هر ۵۰ کیلومتر در جاده‌های برون‌شهری باید